

FEMADÁČEK

ROČNÍK 3

DNE 22. 9. 96

ČÍSLO 6

Diskusní kluby dětí

Ledový zámek

- D1:** Při hraní si na představení příliš nevěděli, co hrát a hodně se dohadovali o ději, kterému příliš nerozuměli. Zřejmě toužili po větším ruchu - nebavila je stále stejná scéna, nepostrehli začátek, nevěděli, proč je Un taková, jaká je. Mluvili o svých pocitech jako o smutku, mraze po zádech, strachu o Un a zklamání, že se Un nevrátila. Moc se jim líbila hudba. Nerozuměli tomu, proč Un zmizela den poté, co se spřátelily se Siss, a její smrt pochopili jako nešťastnou náhodu. Do zámku podle nich odešla proto, že viděla v zrcadle jen jednu tvář a bála se, že by se Siss mohlo něco stát, kdyby zůstala ve škole.
- D3:** Spoustu věcí nepochopili a potřebovali si o nich povídat - proč se Un nedostane do nebe?, proč šla do zámku?, co se jí stalo?, jaká byla nemoc Siss? ... Zabývali se rolí učitele - více by se jim líbilo, kdyby nebyl současně osvětlovač a muzikant. Pojmenovávali si hlavní body představení - nejčastěji se objevilo rozdělení party po příchodu Un, uzavření přátelství Un a Siss a ztráta Un, mimo to i sebeuzavření se Un, slovo tety o vyvázání z přátelství, nemoc Siss, telepatické spojení Siss a Un a kamarádství party děvčat.
- D4:** Bouřlivá diskuse způsobená především tím, na čem se všichni shodli - že v inscenaci je příliš moc nedopovězeného, moc náznaků, kterým chybí vysvětlení (co se stalo s rodiči Un, co chtěla říct Siss, proč odešla do zámku, co viděla v zrcadle a proč). Dohadovali se o tom, nakolik se jim zdálo přirozené střídání poloh mystična a blbnutí holek ve třídě (spíše jo). Představení pojmenovali jako romanticko-mytologický

příběh s tématem o potřebě mít přítelkyni. Zámek je symbolem jakési brány do posmrtného života, symbolem boha ...? Nejčastějšími asociacemi byla zima, smrt, smutek, strach a přátelství. Problematická byla pro ně postava učitele, která se jim zdála být odjinud jak herecky, tak i tematicky.

P. S.: I v tomto představení, stejně jako ve všech předchozích od Tří rubínů, viděl Jakub Mongoly. Proč?

Začarováný vůl

D1: Pamatuji si spoustu vtipků, barev, zvuků, postav a vůbec, a to především v podání "vousatého pána." Líbilo se jim to velmi.

D3: Díky dlouhé diskusi o Ledovém zámku nestihli a ani nechtěli.

D4: Až přehnaně moc fórů a vtipků, z nichž nakonec vyplývalo trapno a nuda. Vadil velmi vůl - zdál se nefunkční, zdržující, z jiného příběhu a navíc měl nohy a vlasy, které Jakuba urazily (má je podobné). Navíc neví, proč vůl neřekl svým dětem, že je jejich otec. Srovnávali inscenaci s Večerníčkem a chybělo jim moc věcí z něj. Loutky byly místy pro herce navíc a navíc dvě z nich - obě děti - musely být hozením přes kulisu, uskutečněným čarodějnicí, zjevně pohmožděny až zabity! Skvělým favoritem této skupiny však byl "vousatý herec". Sláva mu!

Bohoušek

D1: Moc krátký a hezký, líbili se duchové a scéna autobusu, herecké výkony a zkrátka celé.

D3: Ani toto nebylo stiženo skrz Ledový zámek

D4: Srovnáván s Acylpirinky vyšel Bohoušek jednoznačně vítězně jako čistší, lépe zahráný a méně na efekt. Ohodnoceno jako velmi přijatelná forma moralizování.

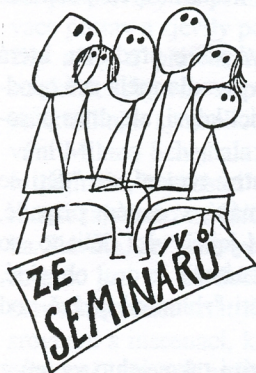
Co jsme dělali s vašimi dětmi?

Rozličné hry a to především s těmi nejmenšími:

- název představení aneb ...,
- hry pro vyblbnutí na začátku, pak leh na zem a vzpomínání na představení,
- nebo hry na představení,
- malování plakátu, seriálu, postavy,
- hraní scének z představení,
- přirovnávání k příslovím,

- asociace,
 - živé obrazy, které ostatní musí poznat a které pak mohou být roze-
hrávány se změnou proti představení či do jiných konců,
 - vybavování si vět a slov,
 - hledání odpovídajících barev, pocitů, vůní, chutí ...,
 - mačkání papíru plynutí děje, a hledání důležitých bodů,
 - psaní vzkazů hrajícím,
 - sbírání jablek a ořechů,
- a hraní si s mnoha místními krásnými hračkami
a především milé povídání si o všem a bytí vespolek ...

-rych-

Seminář A

V úvodních vstupech do diskuse bylo konstatováno těmi, kteří představení *Ledového zámku* viděli letos na JH, že "to zde drželo víc u sebe". Lépe se chápalo přátelství děvčat. Někdo potvrdil, že soubor na inscenaci neustále pracuje.

Poloha představení se rozpadá na dvě roviny. V jedné jde o niterný svět děvčat, o jisté vnitřní sdělení významné pro samotné interpretky, a v té druhé o divadlo hrané dětmi pro dětského diváka, tedy polohu prezentace.

V debatě bylo klíčovou otázkou: Proč šla Unn do ledového zámku? Přítomní hledali a domýšleli důvody, hledaly se pohnutky... že se neplní dívčí sliby, když jde o kamarádství na život a na smrt..., že ji (Siss) chtěla připoutat k sobě a ona nechtěla..., že nechtěla slyšet, co jí Unn chtěla povědět atd. atd. V tomto směru zůstala inscenace divákovi něco dlužna. (Reflexe dětí toto rovněž potvrdila. I ony se trápily toutéž otázkou jako dospělí). Zdá se, že pocitová rovina je prezentována v odpovídající míře, racinální vysvětlení však nikoliv.

Debatu mezi přítomnými se začala pak posunovat do poloh psychologických, a tak stále více mluvili lektoři. Výrazný vrch nabylo pochopení pro bolavé roky pubertální. Tyto pocity jsou námi dospělými těžko pojmenovatelné. Složitost tohoto stavu zdůraznil i sám režisér v kratičkém prologu. Vyvstává i otázka, zda je divadlo svými prostředky vůbec schopno takového pocity zpracovat.

Vnímání představení se děje v prvé řadě přes děti a teprve pak přes dramatické postavy, dá-li se to takto vůbec říci. M. Slavík je si tohoto plně vědom, jeho přístup se zdá být ojedinělým. Ukazuje co je možné a s jakými úskalími.

Začarováný vůl oproti jiným debatám přivedl tentokrát přítomné na jednu rovinu, a to zklamání. Debata nebyla bouřlivá, ale stanoviska a používaná slova měla leckdy charakter žalovatelnosti. Proto se zaznamenavatel omlouvá za kusé sdělení.

Padaly soudy o antiestetice a antietice v případě použití loutek a výrazových prostředků. Lze toto představení použít jako příklad alternativního divadla? Pak "pozdravpánbůh"!

Přiznání jednoho seminaristy: Jak to chápat? Tvůrci špatně pochopili co je to divadlo, nebo je to parodie divadla a nebo jde o naučné divadlo jak se nemá dělat.

(Sedám k rozepsanému textu po shlédnutí westernových pohádek. Věříte, že se mi o volovi nechce pokračovat?)

Ukazuje se, že v případě textu paní Synkové jde o předlohu, která svou polohou naivnosti a v interpretaci libereckého divadla měla své opodstatnění jistě v době vzniku. Užité vtípky měly co říci kdysi, ale dnes působí zcela jinak.

Převažuje celkový dojem, že "vůl" je poplatný tvrzení, že "dětí se smějí". Dětská libost spočívá v tom, že jde o vnímání, v daném případě, první signální soustavou. Děti se chtějí bavit. Nemí jejich věci dělit to, co vidí, na kýč a nekýč. Tuto odpovědnost nesou inscenátoři! Je dost obvyklé, že lidi v okamžiku kdy se rozhodnou dělat pro děti "zblbnou" právě pod heslem, aby se to líbilo.

Mluvílo se také o tom, že soustavné opakování takovýchto vjemů z takového divadla, jaké jsme viděli u "vola", vede k tomu, že se u dětí vyvíjí představa jen o zábavnosti divadla. Divák se přivyká, aniž si leckdy uvědomuje na pasivní zábavu (viz Dallas). Ztrácí se divácká aktivita, jeho myšlení po shlédnutí představení. A o to nám přece jde především! Ne?

-pal

Seminář B aneb Strípky

Po obvyklém jemném škorpení lektorů o to, kdo začne, byl proveden "výkop" směrem ke Čmukařům. Celý seminář lze vlastně charakterizovat jako jakési sbírání střípků - dotkli jsme se tří inscenací, z toho dvou, které už byly řešeny dopoledne.

Takže *Sedm trpaslíků* a *Sněhurka*: Bylo zavzpomínáno na některé dřívější inscenace (Lárek ičičok), které Čmukaři stavěli především na experimentování se vztahem živák-loutka. V tomto případě tomu bylo jinak - živí lidi byli suplováni rovněž loutkou, manekýnou, a to i v případech, kdy inscenace po živém člověku přímo volala (uváděno na příkladu fóru s pas-tmi). To vedlo k určitému stereotypu, po polovině došlo k vystřílení nápadů

a představení postrádalo tečku. V tomto smyslu zaznělo srovnání s Alibabou a čtyřiceti loupežníky, které jsme viděli minulý týden.

Tři rubíny: Jedna z diváček, již toto představení nešlo z hlavy, se zeptala: "Proč, když bylo třem postavám odpuštěno, nebylo v závěru odpuštěno i čtvrté, tedy princezně Sasí?" Princezna byla označena za uměle vykonstruovanou postavu, která má pomoci dokončit zápletku, a nic víc. Předloha ji poměrně logicky zařadila do děje a obdařila ji i čitelnou tečkou, ale v tomto případě toho špatně využila režie.

Ledový zámek: Aleš Bergman charakterizoval svůj vjem z tohoto představení jako "náhodné otevření dveří do dámské šatny" a útočil (bohužel jen slovně) na přítomné dámy, aby mu vysvětlily příběh, odhalily motivace postav a zjevily poslání inscenace. Pokusy o pojmenování tématu končily vždy u přátelství, kamarádství. Zásadní výtká směřovala k vnitřní struktuře (objevily se pochybnosti, byla-li jaká), k mísení konkrétního a abstraktního, k symbolice, jež údajně nevyplývá z konkrétní. Časté konstatování Milana Schejbala: "Ženské svět je divnej." Neméně často se operovalo pojmem "tajemství" - který je pro mne osobně zásadní. Považuji přítomnost tajemství za klíčové pro inscenaci vůbec (spolu s upozorněním Mirka Slavíka, že "jsou věci, o kterých dospělí nemají ani ponětí" - dodávám, že je to pro ně asi dobře), skláním se před ním, a z toho důvodu se odmítám v inscenaci vrtat jinak než sama v sobě. V této souvislosti mne napadá srovnání s inscenací, kterou jsme viděli minulý víkend - s Faustem. Obě v sobě totiž skrývají velmi intimní osobní výpověď. A to není zrovna málo - ať už se na ni diváci "napojí" nebo ne.

-raK-

Reflexe sobotních představení

Vrcholná snaha redakce v nočních hodinách, aby účastníci FEMAD dostali informace o večerních představeních ze soboty, nás vedla k tomu, že jsme v předstihu vyzpovídali vybrané lektory z jednotlivých seminářů. Nejprve tedy Aleš Bergman k inscenaci havlíčkobrodských *Český Honza*.

"První problém, který mne napadá na tomto festivalu, je problém s představeními, která jsou tzv. nastavovaná. Jedná se třeba o pohádku Byl jednou jeden... . První představení mělo jistý švih, pohádky byly ale kondenzovanější, byl silnější propojovací příběh. V případě Českého Honzy jsem s nimi zpočátku velmi šel, asi tak první třetinu, tedy první pohádku. Myslím, že navodili velmi dobrý kontakt vzájemně mezi sebou jako herci. Mám radost, když vidím, že lidi jsou spolu rádi na jevišti a že spolu komunikují, že vzniká hravost mezi nimi a ta se přenáší do hlediště. Přesně chápu, že minimální prostředky, které použili, mohou být velmi silné. Tyto hodnoty se nadále zcela nevytratily. Ale najednou se prostředky, které pou-

žili, vyčerpaly. Když to zopakují podruhé, nevádí to, ale když jsem si představil, že musím totéž snést potřetí, už jsem byl unavený. Tuto situaci lze řešit třeba přesnějším temporytmem. Mám pocit, že by to muselo nějakým způsobem gradovat. Na konci se mi líbilo - i když jsem se v první chvíli zděsil - když vtáhli toho malého kluka na jeviště. Ale když mu dali princeznu, nějakým způsobem to ukončili, ten kluk z toho může mít nějaký zážitek. Takže - myslím, že to zásadně funguje, alespoň v jedné pohádce, ale písničky, které užívají, jsou jistou vatou, nejsou v celku tak silné a nosné. Jsou jistou vycpávkou.

Mám rád, když jsou věci na jevišti dělány herecky, a není plýtváno věcmi mimohereckými - třebaže jsou samozřejmě také potřeba - v míře více než nezbytně nutné. Herectví bylo pěkné, zvláště od toho kluka. Co mi ale hrozně vadí, je, že v maskách se dělají... ani ne karikatury postav, spíše vnější šarže. U čerta mě to zasáhlo strašně - myslím si, že to brzdí. Bohužel se toto často objevuje - schválně jsem jmenoval čerta, protože byl "obšlehnut" z Princezny ze mlejna. Je to strašný paskvil, útočení na první signální soustavu vnějším šklebením a pitvořením. I když se snažíme o komický účín, musí to mít jistou úroveň. Když si vezmou masky, najednou jako by si s postavami nevěděli rady. Jako by si zakryli oči a neviděli sami sebe. Chybí sebekontrola."

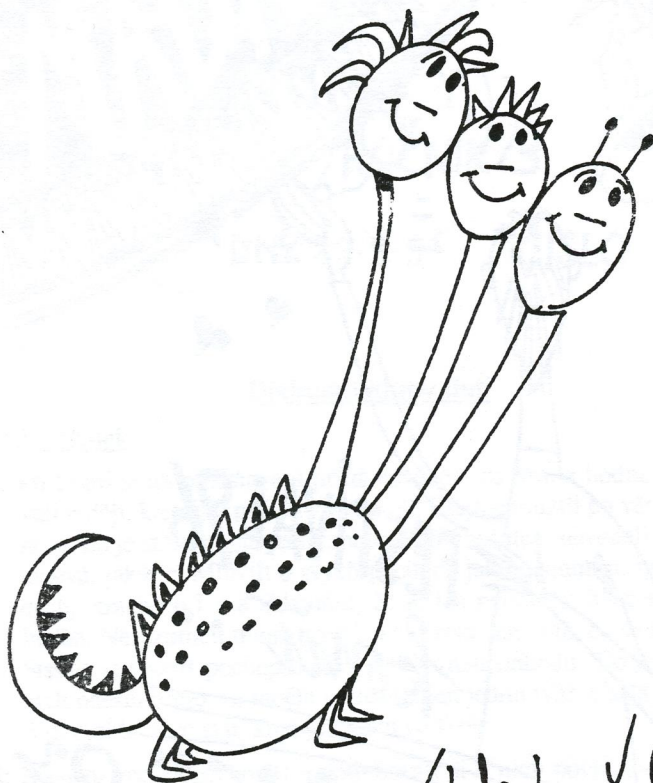
Představení westernové pohádky *Prcek Tom a dlouhán Tom* komentoval lektor semináře A Vladimír Zajíc.

"Mé vyjádření bude trochu zabarvené, protože já western miluju ve všech jeho podobách, včetně těch nejpokleslejších, a sám ho píšu. Western je pro mne poslední mýtus, který lidstvo stvořilo. Je to představení, které mne po celém únavném dni potěšilo právě ve své čistotě a použitých prostředcích - lidská hlava, kus lidského těla plus onen zvláštní manekýn. Onen zvláštní pohled, který se blíží karikaturám, jak je známe ze starých amerických novin. Tato věc byla ve výpravě zachycena dokonale. Film na začátku dodržuje všechny výstřelky tohoto žánru - vlastně jsou dodrženy v celé inscenaci. Takže - myslím si, že je to velmi pěkné divácké představení. Vytýkal bych mu jednu věc, a to zásadní : když už mi na začátku předvedou tu krásnou melange z písní, potřeboval bych takových čtyři až šest písní nebo nějakou melodii i během inscenace, i kdyby to měly být instrumentálky.

Ta věc je tak dobrá, že už "se hledá koží chlup v mléce". Po takhle únavném dnu se může stát, jako se stalo mně, že tím, jak jsou ty povídky vyprávěny, zejména ta druhá, se člověku zdá, že tempo přímo uprostřed toho příběhu je volnější. Ale to může být velice individuální a může to vycházet jak z nás jako z vnímatelů, kteří to tempo mírně určují, tak z herců. Onen potřebný nadhled, laskavý humor - třebaže byl kručácký, vždycky zů-

stal laskavý -, ba dokonce laskavá ironie, to bylo to, co mě vzrušovalo, co mi dělalo dobře na srdci."

zaznamenal - pal

Tráček
Zemědělec

Zpravodaj 24. ročníku FEMAD v Libici nad Cidlinou
13.-15. a 20.-22 září 1996

Vydává nákladem 100 výtisků z pověření Přípravního výboru FEMAD 96 redakční rada ve složení: odpovědný redaktor Mgr. Ludvík Ilorváth, redaktori: Petra Kohutová, Petra Ryčecká, Ing. Dušan Zakopal, Vlastimil Ondráček, technická spolupráce Jaroslav Vondruška mladší, grafika a ilustrace: MUDr. Václav Morava

Cena : 2,- Kč